

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СМЕТНА ПАЛАТА

РЕШЕНИЕ № 06 – ДПК

Днес, 16.04.2026 г., в град София, Сметната палата на Република България, в състав:

Председател: Димитър Главчев

Заместник-председател: Маргарита Николова

Заместник-председател: Силвия Къдрева

Член: Даниела Въткова-Милушева

Член: Мария Илиева

УСТАНОВИ:

Постъпило е становище от дирекция „Превенция на корупцията“ относно проект на Решение на Министерския съвет за съгласуване на проект на Закон за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, с вх. № 04-05-11/01.04.2026 г. по описа на Сметната палата.

Целта на законопроекта е създаване на ефективен орган за противодействие на корупцията, чиято независимост е нормативно гарантирана в защита на обществения интерес.

В мотивите към проекта се посочва, че създаването на новия закон е и в изпълнение на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), както и на препоръките на Европейската комисия с оглед на цялостното отчитане и изплащане на средствата в рамките на второто и на третото плащане по НПВУ.

Предвижда се създаването на петчленна Комисия за противодействие на корупцията (КПК/Комисията), като един от членовете ѝ ще се избира от Народното събрание, един ще се назначава от президента на републиката, по един ще избират общите събрания на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, а един ще се избира от Висшия адвокатски съвет. Мандатът на Комисията ще е пет години, без право на преизбиране, а председателят ѝ ще се сменя всяка година на ротационен принцип чрез жребий. На всеки шест месеца Комисията ще се отчита пред Народното събрание и ще внася годишен доклад за дейността си.

Законът определя 52 категории лица, заемащи публични длъжности, които подадат в неговия обхват.

Дейността на Комисията ще е в няколко направления - превенция на корупцията (чрез събиране и анализ на информацията, разработване и предлагане на антикорупционни мерки), разкриване и разследване на т.нар. корупционни престъпления, сред които длъжностно присвояване, умишлена безstopанственост, сключване на неизгодна сделка, отделни престъпления по служба, подкуп, търговия с влияние, изпиране на пари и др. Комисията ще проверява декларациите за имущество и интереси на лица, заемащи публични длъжности, както и ще установява конфликт на интереси на същите.

Органите на Комисията ще разполагат с оперативно-издирвателни и разследващи правомощия. Оперативно-издирвателната дейност се предвижда да се извършва от специално назначени служители при получаване на информация за корупционно престъпление, извършено от лицата, заемащи публични длъжности, при констатиране несъответствия между декларирано и реално имущество и др. Разследването ще се осъществява от разследващи инспектори, чийто статут е аналогичен на разследващите полицаи и разследващите митнически инспектори. Дейността им по разследването ще се извършва при условията и по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.

Антикорупционната комисия ще има правомощието да обжалва пред съда откази на прокурора да образува досъдебно производство. Въвежда се задължителен съдебен контрол върху прекратяването и спирането на досъдебни производства, разследвани от служители на Комисията.

Във връзка с постъпилия законопроект е необходимо да се отбележи обстоятелството, че с последните изменения и допълнения в Закона за Сметната палата (обн. ДВ, бр. 16 от 10.02.2026 г.) част от дейностите на Комисията за противодействие на корупцията бяха възложени на Сметната палата. Това включва дейностите по превенция на корупцията, установяване на конфликт на интереси и установяване на несъответствие в декларираното имущество на лица, заемащи публични длъжности.

В допълнение хронологично, както е посочено и в мотивите към настоящия законопроект, през 2018 г. се прие Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество (отм. през м. октомври 2023 г.), с който се извърши реформа на институционалната рамка в областта на превенцията и противодействието на корупцията. С приемането на Закона за противодействие на корупцията през м. октомври 2023 г. се създаде Комисия за противодействие на корупцията като правомощията по деклариране на имущество и интереси, конфликт на интереси, превенция на корупцията и оперативно-издирвателната дейност се предоставиха на КПК и се добавиха нови функции по разследване на корупционни престъпления.

Горното създава условия за непоследователност в законодателната политика и отклонение от принципите на правна сигурност, предвидимост и стабилност на правния ред, произтичащи от честата и концептуално противоположна промяна на институционалния модел за „борба“ с корупцията.

Налице е и системен риск за нормалното функциониране на административния процес и за ефективното прилагане на антикорупционното законодателство при отсъствие на стабилна и последователна нормативна уредба.

След обсъждане на становището, на основание чл. 20, ал. 5, т. 14, във вр. с чл. 69, т. 2, предл. първо от Закона за Сметната палата, Сметната палата,

РЕШИ:

СЪГЛАСУВА проекта на Закон за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, постъпил от Министерство на правосъдието, с горепосочената принципна бележка.

СМЕТНА ПАЛАТА:

Председател:п..... /Димитър Главчев/

Заместник-председател:п..... /Маргарита Николова/

Заместник-председател::п...../Силвия Къдрева/

Член:п..... /Даниела Въткова-Милушева/

Член:п..... /Мария Илиева/